

הנרשמים החדשים בשירות התעסוקה במשבר הקורונה: השוואה בין קבוצות גיל והתמקדות בקרב הצעירים

עופרי יחיאל וגל זהר

דוח זה בא לערוך השוואה ראשונית בין נתוני הנרשמים¹ החדשים והחוזרים לעבודה לפי קבוצות הגיל השונות. מטרת הדוח היא להראות האם בעקבות משבר הקורונה חלו שינויים במאפייני דורשי העבודה, תוך התייחסות לקבוצות הגיל הבאות: עד 24, 25-34, 35-44, 45-54 ו-55 ומעלה. הנתונים המוצגים בדוח נועדו לסייע בגיבוש המלצות למדיניות בקרב האוכלוסיות השונות, ולהתאים את התכניות ששירות התעסוקה מפעיל לצרכים של האוכלוסייה.

במיוחד, דוח זה יתמקד במיוחד בקרב אחת מקבוצות הגיל הפגיעות ביותר בעת משברים כלכליים: צעירים עד גיל 34 בכלל, וצעירים עד גיל 24 בפרט. על מנת לבחון את ההשפעה של המשבר על הצעירים, דוח זה כולל נתונים קודמים מהשתלבות הצעירים בשוק העבודה בישראל, לצד נתונים שנאספו בעולם בשנים האחרונות, ובמיוחד לאור משבר הקורונה. הנתונים והניתוחים המופיעים בדו"ח זה, מראים את התהליכים המורכבים שחוו הצעירים עוד לפני המשבר. באופן זה, המשבר האיץ למעשה אתגרים קודמים שעיימם התמודדו הצעירים עוד לפני המשבר.

א. רקע: השפעת משברים כלכליים על קבוצות של צעירים בשוק העבודה

החשיבות הרבה של הצעירים באה לידי ביטוי גם בדוח של ארגון העבודה הבינלאומי (ILO, 2020), המדגיש את המאפיינים ייחודיים לקבוצת גיל זו לעומת האחרות – מאפיינים אשר עלולים להחריף לאור משבר הקורונה: (1) חסמי כניסה-מיעוט משרות פתיחה וחוסר ניסיון (2) שיעור עוני גבוה; ו-3) חוסר יציבות בשוק העבודה.

ממצאים דומים עולים לפי מחקר שפרסם הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי, ה-OECD (2020). המחקר, אשר התמקד בהשפעה של משבר הקורונה על תעסוקת צעירים, מציין כי "צעירים הנוטים לעבוד בעבודה שאינן סטנדרטיות, כמו משרות חלקיות או משרות זמניות, נמצאים בסיכון גבוה יותר לקבל שכר נמוך במקביל לסיכוי גבוה יותר להיפלט משוק העבודה" OECD 2020, עמ' 3. לשם השוואה, שיעור האבטלה אצל צעירים בישראל (24-15) עמד על 7.8% לעומת 3.8% אצל 25-54 ו-3.4% אצל 55-64 (OECD 2018).

הדאגה של הארגונים הבינלאומיים נובעת מהשפעות קודמות של משברים כלכליים קודמים. לדוגמה, המשבר הפיננסי בשנים 2007-2008 הראה כי צעירים בכלל וצעירים בעלי השכלה נמוכה בפרט, נפגעו הכי הרבה בשיעור אבטלה גבוהים, אנשים רבים הפכו להיות בלתי פעילים כלכלית (Economically Inactive), והתאוששותם לאחר המשבר הייתה איטית יותר מקבוצות רבות אחרות (OECD 2016).

¹ בהשוואה נכללו גם נרשמים שחידשו רישום לאחר פחות משנה, בשונה למפורסם בדופק שוק עבודה.

בנוסף, הן הדו"ח של ארגון העבודה הבינלאומי (ILO 2020) והן הדוח של ארגון ה-OECD (2016) מציגים את הקשר ההפוך בין רמת ההשכלה לשיעור האנשים שאינם נמצאים בתעסוקה, השכלה או הכשרה (NEET).² קרי, ככל שרמת ההשכלה עולה (במיוחד בקרב צעירים בעלי השכלה על-תיכונית), כך שיעור האנשים שאינם נמצאים בהשכלה, תעסוקה או הכשרה יורד.

יותר מכך, הדוחות מציינים כי צעירים שהיו באבטלה בעברם (במיוחד אבטלה לאורך זמן), שמובילה לניסיון תעסוקתי נמוך יותר, נמצאים בסיכון לפריון נמוך, קבלת שכר נמוך ואפשרויות פיתוח הקריירה מוגבלות יותר. כתוצאה מכך, אותם צעירים נמצאים בסיכון לקבל שכר נמוך יותר לאורך כל הקריירה שלהם ואף הפנסיה העתידית שלהם צפויה להיות נמוכה יותר (OECD 2020). ממצאים אלו, ומחקרים נוספים רבים אחרים, ממחישים את הצורך לבחון לעומק את השפעת משבר הקורונה על קבוצות הגיל בכלל ועל הצעירים בפרט.³ אי טיפול יעיל בצרכים הייחודיים של קבוצה זו, עתיד להשפיע גם על המשך דרכם של אותם צעירים בשוק העבודה.

כאשר אנו בוחנים את המצב בישראל ניתן לראות מאפיינים ייחודיים: ראשית, שירות הצבאי אשר דוחה את הכניסה לשוק העבודה לגיל מאוחר יותר, ככל הנראה היינו רואים יותר נרשמים חדשים אלמלא השירות הצבאי, במיוחד עבור צעירים עד 24. ככל הנראה חלק מהנרשמים הצעירים (עד גיל 24) הם דורשי עבודה מאוכלוסיות חלשות שפטורות מגיוס (כמו חרדים וערבים),⁴ או צעירים מרקע סוציו-אקונומי נמוך שאינם מתגייסים או אינם מסיימים שירות מלא.⁵ שנית, רמת מיומנויות נמוכה ביחס לממוצע במדינות ה-OECD⁶ (במיוחד למבוגרים שלא סיימו את לימודי התיכון).⁷

ב. תקציר הממצאים ממשבר הקורונה

בדומה למגמות הבאות לידי ביטוי בדוחות שפורסמו בעולם, אחת הקבוצות המרכזיות שנפגעת ביותר ממשבר הקורונה, הינם דורשי עבודה בקבוצת הגיל הצעירה (עד 24). כפי שאפשר לראות בנתוני שירות התעסוקה המופיעים במסגרת הדו"ח, במהלך המשבר חלה עלייה גבוהה במספר הנרשמים לשירות התעסוקה. אם לפני המשבר שיעור הצעירים (עד גיל 34) עמד על 41.7%, במהלך המשבר עלה שיעור הצעירים עד לרמה של 47.6%. נתונים אלו מצטרפים לשיעורי חזרה לעבודה נמוכים יותר ביחס לקבוצות הנוספות.

בנוסף, שיעור היוצאים לחל"ת בקרב צעירים (עד 24, 25-34) הוא נמוך משאר קבוצות הגיל ועמד על 87.9%-88.1% לעומת 88.5%-91.3% בשאר קבוצות הגיל, מה שתואם לחוסר יציבות

² Not in Employment, Education, or Training (NEET)

³ מחקר נוסף עתיד להתמקד בקבוצות גיל נוספות.

⁴ שיעור הנרשמים החדשים עד גיל 34 עמד על 56% בקרב האוכלוסייה הערבית לעומת 46.1% בקרב האוכלוסייה היהודית ואחרים.

⁵ לפי נתוני צה"ל באתר הכנסת שיעור הגיוס עומד על 65% מפרוטנציאל הגיוס בשנת 2016, רוב הנושאים מצה"ל הם "כלואים, עריקים וכאלה שאינם משובצים ליחידה".

⁶ עיבוד בנק ישראל לנתוני סקר PIAAC, הלמ"ס וה-OECD, הסקירה הפיסקלית התקופתית ולקט ניתוחים מחקריים, ירושלים (אוגוסט 2016).

רמת המיומנויות של מבוגרים בישראל אף היא נמוכה ביחס למדינות ה-OECD.

תעסוקתית. יתרה מכך, הדו"ח מראה ששיעור החזרה של הנרשמים החדשים בקרב צעירים עד גיל 24 (20.0%) נמוך ביחס לשאר קבוצות הגיל ששיעור חזרתם עמד סביב (21.7%-24.5%).

הבדל נוסף קיים בקרב המקצועות של דורשי העבודה בחלוקה לפי גיל. לדוגמה, בקבוצת הגיל הצעירה (עד 24), שיעור הנרשמים הגבוה ביותר היה במקצוע המסעדות (15.6%). לעומת זאת, בשאר קבוצות הגיל המקצוע בו שיעור הנרשמים הגבוה היה במקצוע הוראה, חינוך והדרכה שעמד על 14.3%.

הנתונים המוצגים בדו"ח זה, והחששות שהועלו על ידי הארגונים הבינלאומיים, מקבלים יתר תוקף אם בוחנים את המצב בישראל לפני המשבר. לפי עיבוד מיוחד של נתוני הלמ"ס על ידי שירות התעסוקה, כבר לפני המשבר ניתן לזהות שני תהליכים סותרים בקרב הקבוצות הצעירות לעומת קבוצות הגיל הנוספות. מצד אחד, בשנים האחרונות ניתן לזהות עלייה בשיעור התעסוקה של הצעירים, בדומה לכלל קבוצות הגיל באוכלוסייה. מצד שני, ובניגוד לקבוצות הגיל הנוספות, ניתן לראות עלייה בשיעור הצעירים שאינם פעילים כלכלית בקרב אותן קבוצות גיל (עד 34).

החלוקה הדיכוטומית בין שתי קבוצות מראה למעשה את הפיצול בין שתי קבוצות: א' קבוצה של צעירים המשתלבים טוב יותר בשוק העבודה (נתונים איכותניים מאוששים גם את מצבם בשוק העבודה); ו-ב' קבוצה של צעירים המתמודדים עם קשיים גדולים יותר בשילוב בשוק העבודה. יש לשים לב שמשבר הקורונה לא יוביל לתת-תעסוקה במיוחד בקרב בעלי רקע כלכלי-חברתי נמוך יותר הנמצאים בתחילת דרכם המקצועית ואשר מתמודדים עם חסמי כניסה למשרות התחלתיות ולדחיקה מחוץ למעגל העבודה. יש לשים לב שמשבר הקורונה מביא איתנו בעיה של תת-תעסוקה⁸ עבור כלל הקבוצות. בעיית תת-התעסוקה עבור צעירים הייתה קיימת עוד לפני המשבר, אינו יוצר בעיה חדשה, אלא מעצים את הבעיה הקיימת של הצעירים.

⁸ תת-תעסוקה (Underemployment) הינו מצב שאדם בעל כישורים מתאימים לעבודה מסוימת נמצא בעבודות שאינן תואמות את יכולותיו, שכרו ומדדים אחרים.

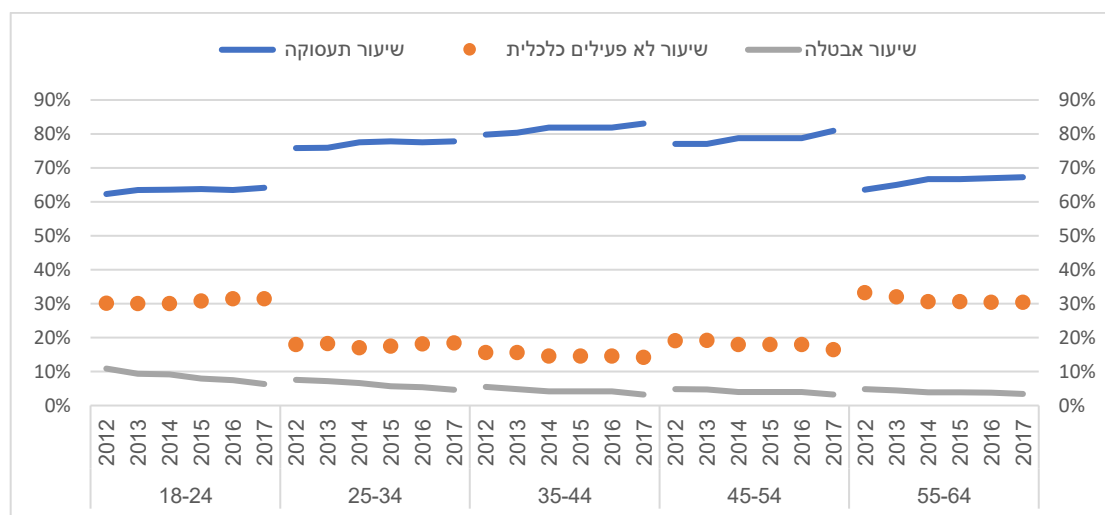
ג. משבר הקורונה מעצים את האתגרים איתם מתמודדים צעירים בשוק העבודה

כאמור, המשבר הנוכחי מעצים למעשה תהליכים שהחלו כבר לפני כן. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), בין השנים 2012-2017 עלה שיעור התעסוקה בכל קבוצות הגיל (תרשים 1), במקביל לירידה בשיעור האבטלה. עם זאת, ועל אף העלייה היחסית בשנים האחרונות, שיעורי התעסוקה עבור קבוצות הקצה (עד 24 ו-55 ומעלה) עדיין נמוכים יותר מגילאי העבודה העיקריים. יותר מכך, ובניגוד למגמות בשיעורי התעסוקה ושיעורי האבטלה לכלל קבוצות הגיל (תרשים 2), קיים פער בין המבוגרים והצעירים המוגדרים כאלו שאינם פעילים כלכלית.⁹ בעוד שבקבוצות הגיל מ-35 ומעלה שיעור האנשים שאינם פעילים כלכלית יורד לאורך כל השנים, בקבוצת הגיל הצעירות (34 ומטה) ניתן לזהות עלייה בשיעור הלא פעילים כלכלית.

העלייה בשיעור האנשים שאינם פעילים כלכלית מצטרפת לנתונים על צעירים אשר אינם נמצאים בהשכלה, הכשרה או תעסוקה (NEET). לדוגמה, בקרב הצעירים (עד גיל 29), ניתן לראות כי שיעור אלו שאינם עובדים, לומדים או נמצאים בהכשרה הוא גבוה ביחס לנתוני ה-OECD (תרשים 3) ועמד על 13.3%.

במלים אחרות, עוד לפני המשבר חלה עלייה בשיעור הצעירים שאינם פעילים כלכלית (כולל אותם צעירים שאינם נמצאים בהשכלה, הכשרה או תעסוקה), בניגוד לכלל קבוצות הגיל המבוגרות יותר. למעשה, כפי שאפשר לראות בתרשים 1, האתגרים איתם התמודדו הצעירים אינם חדשים אך באים לידי ביטוי ביתר שאת במהלך החודשים האחרונים עם שיעור גבוה יחסית של צעירים אשר הגישו תביעה בחודשים האחרונים.

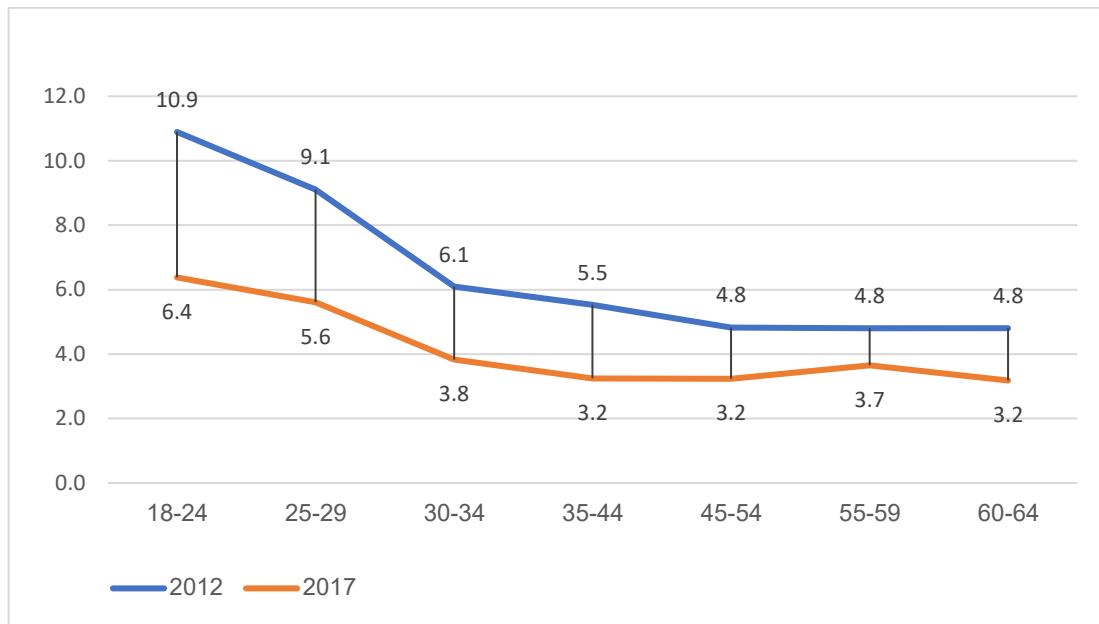
תרשים 1: שיעור התעסוקה והלא פעילים כלכלית, 2012-2017

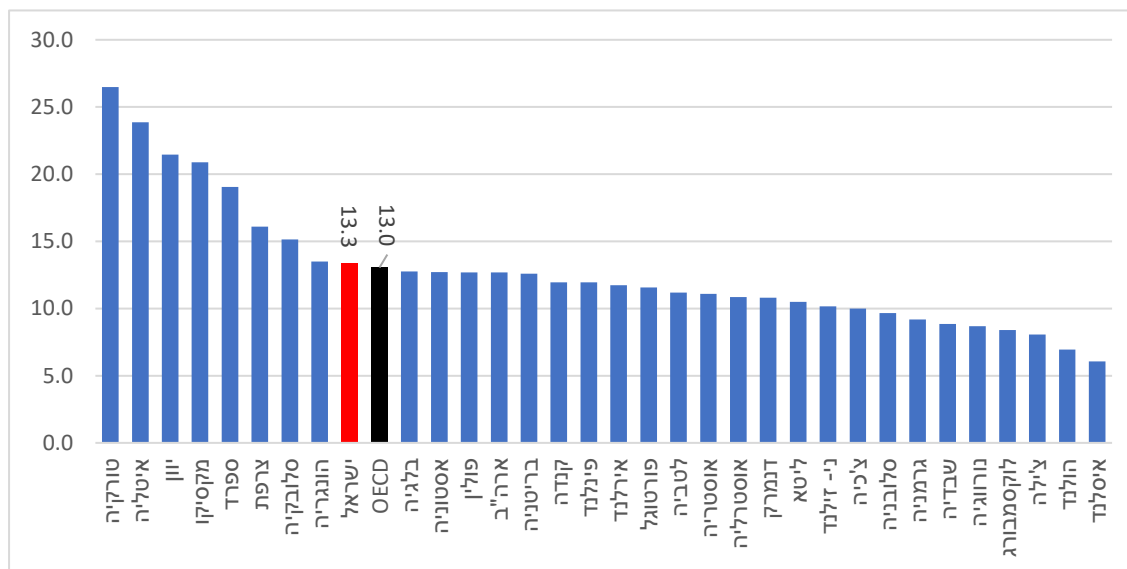
מקור נתונים: סקר כוח אדם, למ"ס.

⁹ אנשים אשר אינם פעילים כלכלית (Economically Inactive) אלו אותם אנשים אשר אינם עובדים ואינם דורשי עבודה (כלומר, לא חיפשו עבודה במהלך 4 שבועות שקדמו לסקר) באותה קבוצת גיל. לעומת זאת, שיעור האבטלה (Unemployment Rates) הינו מספר אלו שאינם עובדים ואשר חיפשו עבודה במהלך 4 השבועות שקדמו לסקר, ביחס ליכוח העבודה (כוח העבודה, כולל את אלו שעובדים לצד אלו אשר מחפשים עבודה ואינם עובדים). שיעור התעסוקה (Employment Rates) כולל את כלל העובדים ביחס לאותה קבוצת גיל.

תרשים 2: שיעור אבטלה לפי קבוצות גיל בהשוואה בין 2012 ל-2017

תרשים 3: שיעור הצעירים (15-29) שאינם עובדים, נמצאים בהשכלה או בהכשרה (NEET) במדינות ה-OECD.

מקור נתונים: מאגר הנתונים של ה-OECD, נתוני 2018.

ד. מאפייני הנרשמים החדשים ונתונים על החוזרים לעבודה לפי קבוצות הגיל

(1) מספר הנרשמים החדשים

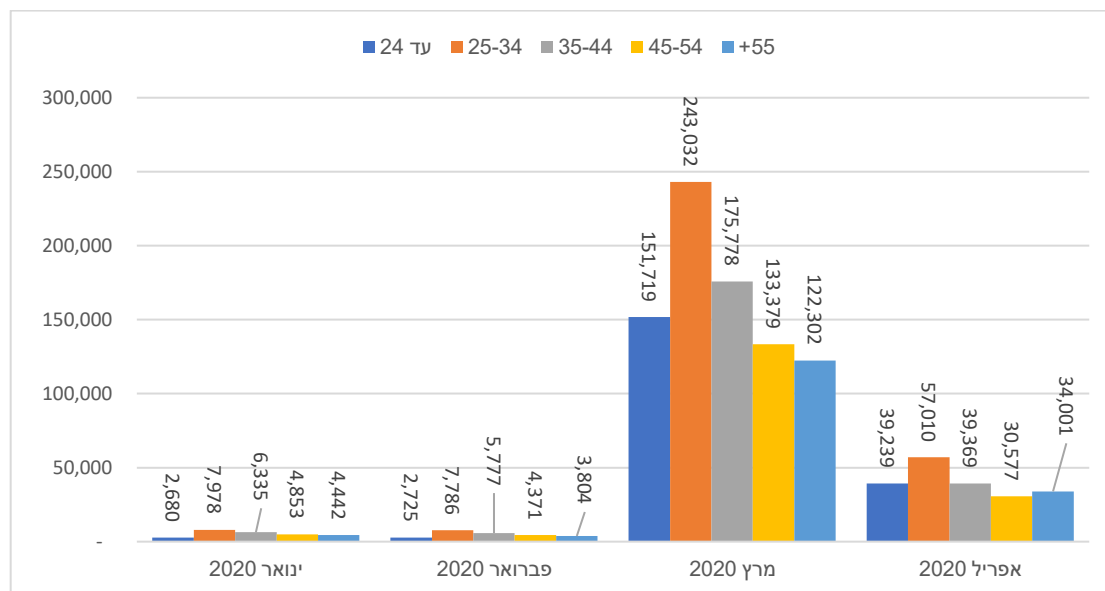
בחודשים מרץ-אפריל 2020 נרשמו בקרב האוכלוסייה הכללית 1,027 אלף דורשי עבודה חדשים. בחודשים האלו ראינו ששיעור הצעירים עד גיל 34 מגיע עד לכדי 47.6% מכלל הנרשמים החדשים בשירות התעסוקה. לעומתם בגילאי העבודה העיקריים (35-54) שיעור הנרשמים החדשים עמד על 36.9%, ובקרב המבוגרים (55 ומעלה) שיעור הנרשמים החדשים עמד על 15.2%.

במהלך החודשים מרץ ואפריל 2020, שיעור הנרשמים הגבוה ביותר היה בקרב קבוצת הגיל 25-34 (שהיוו 29.4% ו-28.5% משיעור הנרשמים במרץ ואפריל בהתאמה). במקביל, חודש מרץ התאפיין בעלייה בשיעור הנרשמים בקרב קבוצת הגיל הצעירה ביותר (עד 24), אשר שיעור הנרשמים כמעט הכפיל את עצמו מ-10.2% בחודש ינואר ל-18.4% בחודש מרץ (איור 4).

לעומת זאת, חודש אפריל התאפיין בעלייה בשיעור הנרשמים בקרב קבוצות הקצה (עד 24 ו-55 ומעלה). שיעור הנרשמים בקרב קבוצת הגיל עד 24 עלה מ-18.4% במרץ ל-19.6% באפריל. בקבוצת הגיל 55 ומעלה שיעור הנרשמים עלה אף יותר מ-14.8% במרץ ל-17.0% בחודש אפריל.

העלייה בשיעור הנרשמים הצעירים בחודש אפריל מצטרף למגמה במדינות ה-OECD. לדוגמא, בחודש אפריל 2020 שיעור האבטלה בקרב הצעירים (בממוצע מדינות ה-OECD) היה 17.6%, עלייה של 5.5 נקודות האחוז לעומת חודש מרץ (12.1%), בעוד מעל גיל 25 שיעור האבטלה עלה ב-2.7 נקודות האחוז מ-4.7% בחודש מרץ ל-7.4% בחודש אפריל (OECD 2020).

תרשים 4: מספר הנרשמים החדשים בשירות התעסוקה, 2020

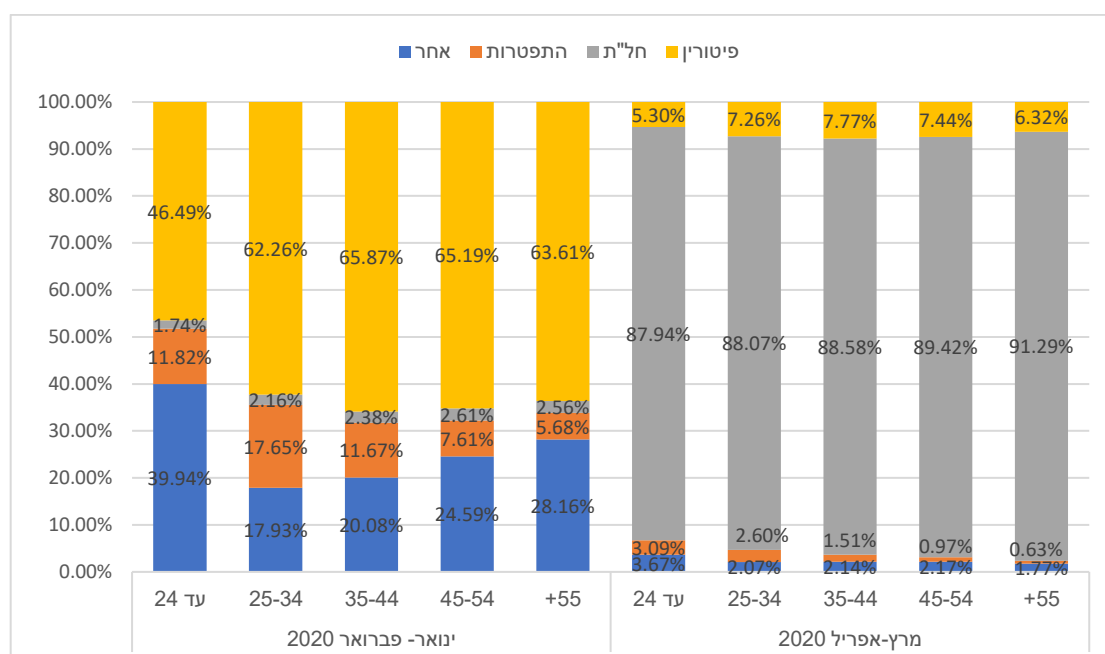
(2) סיבת רישום

סיבת הרישום העיקרית בקרב כל קבוצות הגיל בחודשים מרץ-אפריל 2020 הייתה הנרשמים לחופשה ללא תשלום (חל"ת), שעמדה על שיעור בין 87.9%-91.3% (תרשים 5), ככל שקבוצת הגיל

יותר מבוגרת כך שיעור היוצאים לחל"ת עולה באותה קבוצה עולה. התנהגות דומה נראית גם עבור התפטרות ששיעור סיבה זו בקרב קבוצת עד 24, עמד על 3.1% לעומת 0.6% בקבוצת הגיל המבוגרת ביותר (55 ומעלה).

קיים שוני בשיעור הפיטורין בקרב הצעירים ביחס לקבוצות הנוספות. בקרב קבוצת הגיל הצעירה (עד 24) שיעור הפיטורין היה נמוך מקבוצות הגיל האחרות (5.3% במרץ-אפריל לעומת 6.3%-7.8% בשאר הקבוצות). מנגד, שיעור המתפטרים ואלו שצינו סיבות אחרות (לדוגמה, עובדים בשכר נמוך או אינם עובדים ומחפשים עבודה) הוא גבוה יחסית בקרב קבוצה זו.¹⁰ השיעור הנמוך יחסית של יוצאי החל"ת בקבוצת הגיל הצעירה ככל הנראה מחזק את המאפיינים של הצעירים בשוק העבודה עוד לפני המשבר, כעובדים במשרות ללא יציבות ובשכר נמוך, ומכך יש לעקוב אחר השינויים נרשמים אלה שלא ידחקו מחוץ לשוק העבודה.

תרשים 5: סיבת רישום בקרב הנרשמים החדשים, 2020

3 סוג תביעה

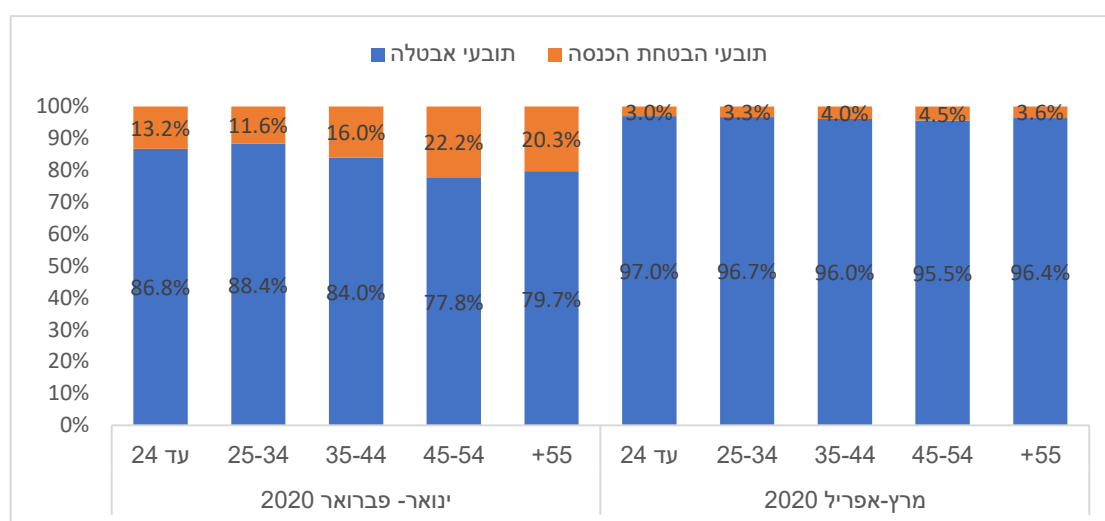
הגידול במספר הנרשמים בשירות התעסוקה (תרשים 4 ותרשים 5) בחודש מרץ, במיוחד בקרב דורשי העבודה אשר יצאו לחל"ת, הביא לעלייה בשיעור תובעי האבטלה בשירות התעסוקה (תרשים 6). עלייה זו באה לידי ביטוי בקרב כלל קבוצות הגיל. ההבדלים בשיעור הבטחת הכנסה בין קבוצות הגיל הוא נמוך ועמד על 3.0%-4.5%.

¹⁰ ככל שהגיל עולה, אנשים מחפשים קביעות גדולה יותר ולכן שיעור המתפטרים גדל ככל שהגיל עולה. נתון זה בא לידי ביטוי הן בתקופה שלפני המשבר והן בתקופה הנוכחית.

בתקופה שקדמה למשבר (חודשים ינואר-פברואר), שיעור תובעי הבטחת הכנסה בקרב קבוצות הגיל המבוגרות (45 ומעלה) היה גבוה יתר. בחודשים מרץ-אפריל 2020 קבוצת הגיל עם שהתמודדה עם שיעור גבוה יותר של תובעי הבטחת הכנסה הייתה בקרב דורשי עבודה בגיל 45-54 (כ-4.5%), בדומה למצב שקדם למשבר (תרשים 6).

בקבוצת הגיל הצעירה (עד 24) שיעור תובעי הבטחת הכנסה עמד על כ-3%. הסיבה העיקרית לשיעור הנמוך של תובעי הבטחת הכנסה בקרב הצעירים נובע ממיעוט נרשמים בגיל המינימלי לקבלת הבטחת הכנסה (20) ובתנאים אשר מקשים לקבוצה זו בקבלת קצבה, כגון לימודים במוסד אקדמי.

תרשים 6: שיעור תובעי הקצבאות, 2020

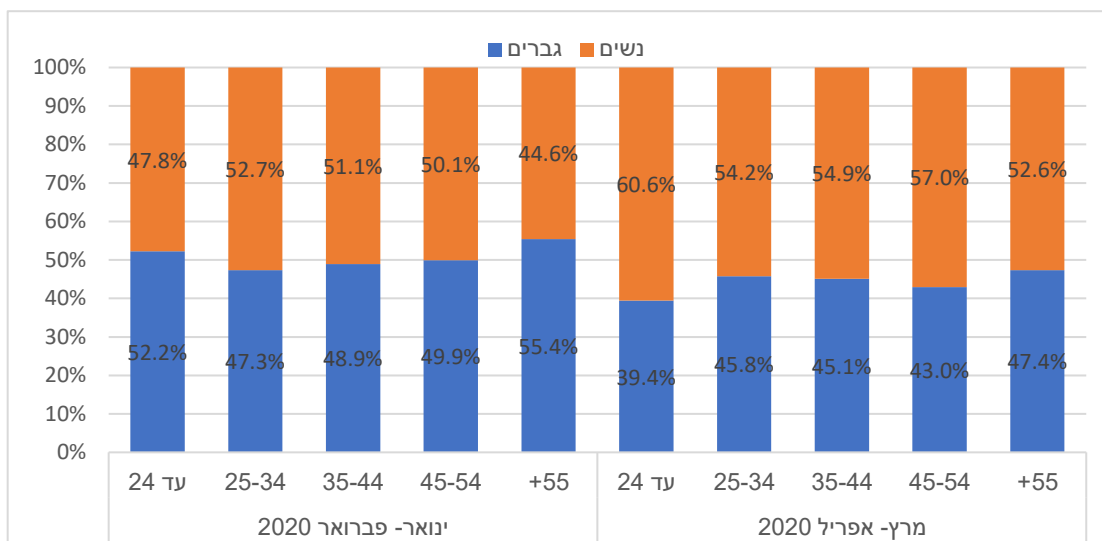

4 מגדר

בעקבות משבר הקורונה, חלה עלייה בשיעור דורשות העבודה בכל קבוצות הגיל ושיעורן עמד בין 52.7% ל-60.6% (תרשים 8). ככל הנראה העלייה נובעת בגלל המקצועות של דורשות העבודה, במיוחד במקצוע הוראה, חינוך והדרכה. העלייה הגבוהה ביותר בשיעור הנשים ביותר חלה בקבוצת הגיל הכי צעירה (עד 24) מ-47.8% בינואר-פברואר ל-60.6% במרץ-אפריל ואצל קבוצת הגיל 45-54 מ-50.1% ל-57.0%.

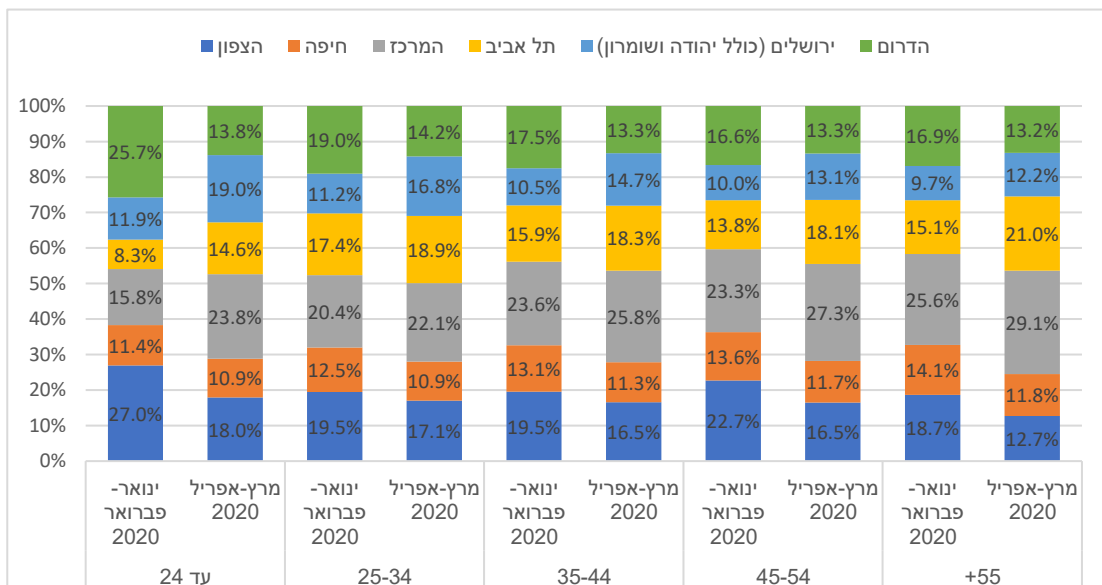
תרשים 7: שיעור הנרשמים החדשים לפי מגדר, 2020

5) פריסה גיאוגרפית

לפי תרשים 8, חלה עלייה בכל קבוצות הגיל במחוזות- ירושלים, תל אביב והמרכז. אולם, אצל צעירים (עד גיל 24) נרשמו העליות יותר במחוזות הללו (ירושלים מ-11.9% ל-19.0%, תל אביב מ-8.3% ל-14.6% והמרכז מ-15.8% ל-23.8%).

תרשים 8: התפלגות הנרשמים החדשים במחוזות, 2020

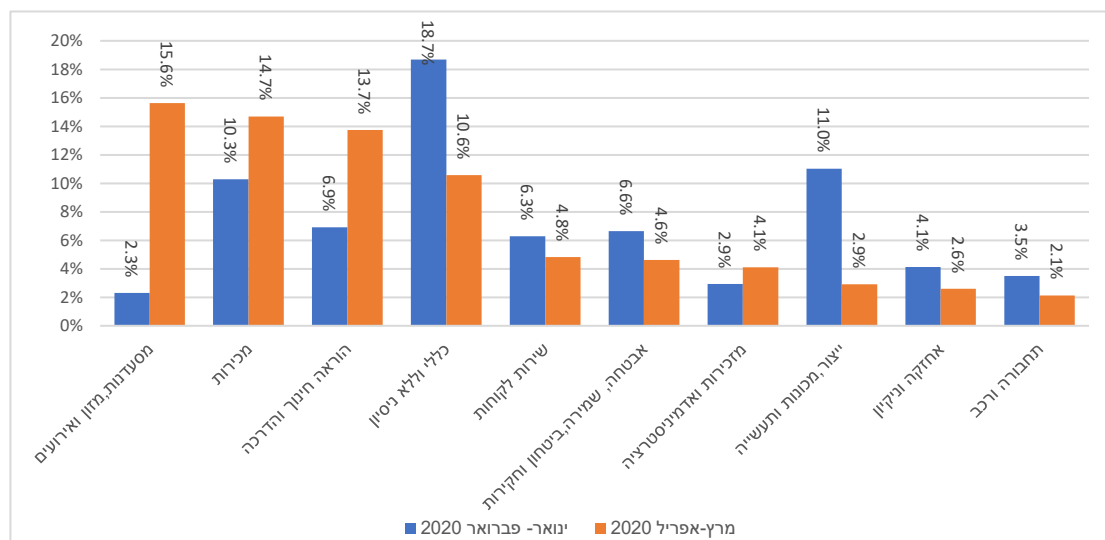
6) מקצועות

בכל קבוצות הגיל נרשמה עלייה בשיעור דורשי העבודה במקצוע ההוראה. בקבוצת הגיל הצעירה (עד 24) שיעור הנרשמים החדשים בהוראה עמד על 13.7%, בעוד שבקבוצות הגיל המבוגרות עמד שיעור הנרשמים במקצוע זה על 14.3%. מקצוע נוסף שנרשמה בו עלייה בכל קבוצות הגיל הוא המכירות שעמד על 14.7% בקבוצת הגיל הצעירה ו-8.6% בשאר קבוצות הגיל (תרשים 9).

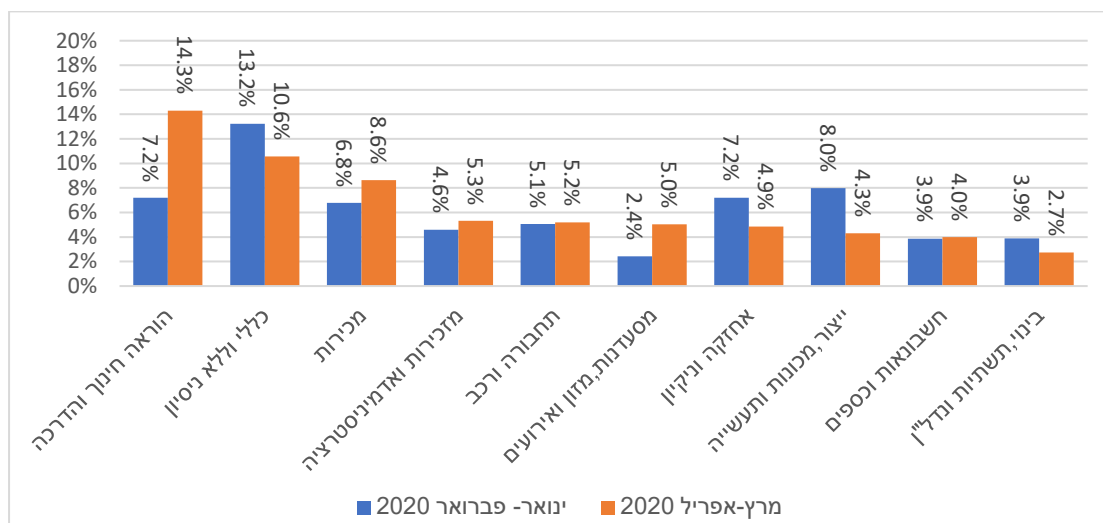
יש לשים לב, בקבוצת הגיל הצעירה (עד 24) חלה עלייה גדולה במקצוע המסעדות, מזון ואירועים מ-2.3% ל-15.6% דורשי עבודה. בשאר קבוצות הגיל עדיין רואים עלייה בשיעור הנרשמים בקרב מקצוע זה, אך בשיעור נמוך יותר (מ-2.4% בחודשים ינואר-פברואר ל-5.0% בשאר קבוצות הגיל).

ההסבר להבדלים נובע מהמאפיינים של הצעירים כפי שהובא במבוא. בנוסף, לפי דוח של ה-OECD (2020) עמ' 5, "משרות בשכר נמוך ומשרות זמניות בענפים שהכי נפגעו במשבר, כגון מסעדות, מלונאות, כלכלת הפלטפורמות (GIG Economy) מאוישות, בדרך כלל, על ידי צעירים". מצב זה בא לידי ביטוי גם בדו"ח OECD (2020) עמ' 5, שמציין כי "35% מהצעירים (גילאי 15-29) מועסקים במשרות בשכר נמוך ובמשרות לא יציבות תעסוקתית (לעומת 15% בגילאי 30-50 ו-16% בגילאי 50 ומעלה)".

תרשים 9: עשרת המקצועות הנפגעים המרכזיים במשבר בקבוצת הגיל עד 24, 2020

תרשים 10 : עשרת המקצועות הנפגעים המרכזיים במשבר בקבוצת הגיל 25 ומעלה, 2020

ה. חזרה לעבודה

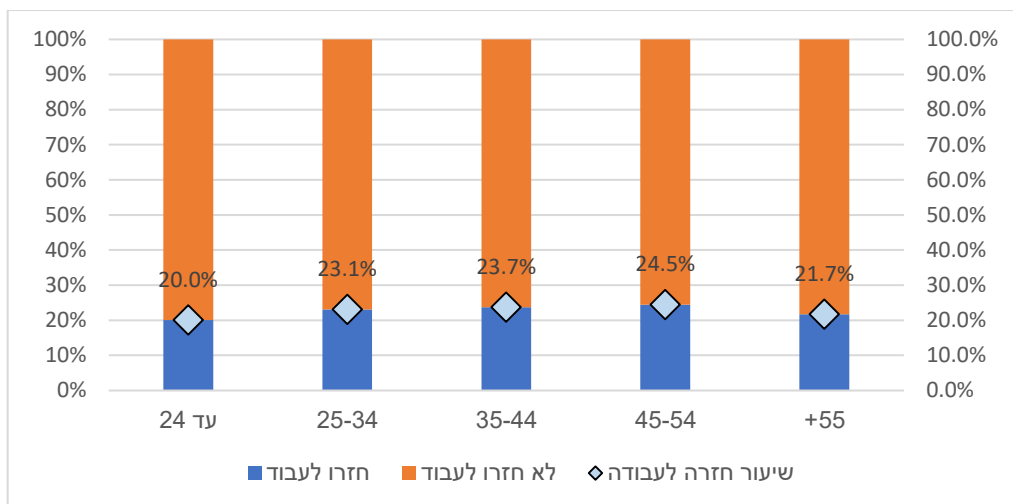
הפגיעה בצעירים אינה באה לידי ביטוי רק בשיעור הנרשמים, אלא גם בשיעור הצעירים שדיווחו כי טרם חזרו לעבודה. שיעור החזרה לעבודה הנמוך של הצעירים מחושב כשיעור מספר הנרשמים חדשים שהצהירו על תאריך תחילת עבודה בין 19 באפריל עד ל-31 במאי מתוך סך הנרשמים¹¹ בחודשים מרץ-אפריל 2020. בקבוצת הקצה, עד 24 (20.0%) ו55 ומעלה (21.7%), שיעורי חזרה נמוכים משאר קבוצות הגיל ששיעור חזרתם עמד בין 23.1%-24.5%.

שיעור החזרה של הצעירים ככל הנראה מוסבר ע"י המקצועות שהם עוסקים הנרשמים החדשים, במיוחד במקצוע המסעדות מזון ואירועים שלפי נתוני דופן שוק העבודה לחודש מאי 2020 שיעור החזרה לעבודה במקצוע זה היה נמוך עקב שחרור המגבלות המאוחר יחסית והפגיעה הקשה במקצוע הזה בעקבות המשבר.

באופן רחב יותר, תהליך החזרה לעבודה ישפיע על השילוב המחודש של הצעירים (וכלל קבוצות הגיל) בחברה בכלל, ובשוק העבודה בפרט. צעירים אשר יקלעו לתוך מעגל האבטלה, וייתכן שלאחר מכן לאבטלה ארוכת טווח, עלולים להיעדר לטווח ארוך מדי משוק העבודה. היעדרות ארוכה מדי עלולה לפגוע בשילוב של אותם צעירים בטווח הארוך. לצד זאת, שילוב בעבודה אינו מספיק ויש צורך לחזק את מערך הכישורים עבור אותם צעירים. רק תמהיל טוב של שילוב בשוק העבודה מחד גיסא, ורכישת כישורים מאידך גיסא, יאפשר לצעירים לצלוח את המשבר ולהיות מוכנים להתמודד עם שוק העבודה המשתנה.

¹¹ בחלק זה של הדו"ח ירדו נרשמים במרץ-אפריל שחידשו רישום לאחר אפריל 2020.

תרשים 11: שיעור החזרה לעבודה לפי קבוצות גיל (19 באפריל עד 30 במאי, 2020)

רשימת מקורות

ILO 2020, Global Employment Trends for Youth 2020 Youth exclusion from jobs and training on the rise (March 9, 2020)

OECD (2018), OECD Labour Force Statistics 2018.

OECD 2016, The NEET challenge: What can be done for jobless and disengaged youth? , SOCIETY AT A GLANCE 2016.

OECD 2020, Youth and COVID-19: Response, Recovery and Resilience, Paris (June 11, 2020), OECD (2018), OECD Labour Force Statistics 2018, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/oecl_ifs-2018-en.